

Felix Nussbaum, *Selbstbildnis mit Judenpass*

Cine a vazut o data autoportretul lui Felix Nussbaum, nu il poate uita. 'Selbstbildnis mit Judenpass', autoportret cu buletin de evreu, a fost creat in august 1943. In iulie 1944 pictorul impreuna cu sotia au fost descoperiti in

ascunzisul lor din Bruxelles, deportati si ucisi la Auschwitz. Intreaga familie Nussbaum a fost exterminata.

Felix Nussbaum s-a nascut in 1904 la Osnabrück, intr-o familie instarita. Tatal era bun patriot german, veteran din primul razboi mondial. Tablourile din primii ani de creatie ne vorbesc in culori vii de o tinerete senina, un talent promitator. In 1933 incep cei 10 ani de teama si suferinta, de stare de soc, de prigoana, de oscilare intre speranta si disperare.

Un barbat inca tanar, cu palarie si palton, ne fixeaza cu privirea. O mana prezinta actul cu stampila 'Juif -Jood', cealalta indeparteaza reverul hainei pentru a expune steaua galbena.

In ochi nu e nici urma de umilinta, dar nici sfidare, nici frica. Omul ne priveste cu demnitate, isi asuma identitatea. Este cu spatele la zid si inconjurat de beton, prins in capcana nazista, iar spectatorul se incovoiaie sub impactul privirii si al absurdului. De dupa ziduri se ridica o cladire clasica cu o fereastra cu perdele, in spatele careia viata isi continua cursul normal. Cerul strapuns de un copac ciuntit si de nori gri are un petec luminos cu un pomisor inflorit, o raza de speranta, care ne indurereaza si mai mult, cunoscand soarta artistului. Atmosfera apasatoare e sugerata si de paleta aproape monocroma, amestec de verde, galben, gri, cat si prin peisajul suprarealist, cu evocari din de Chirico. Portretul din semi-profil, privirea care focalizeaza atentia, mainile expresive cu degete lungi si fine par a fi ecouri din pictura renescentista.

In Osnabrück, orasul natal al artistului, se afla muzeul cu cea mai mare colectie de tablouri semnate de Felix Nussbaum. Sunt trei cladiri, unul in lemn, altul in beton, al treilea de metal, imbricate una in alta, traversate de crapaturi. Recunoastem stilul arhitectului Daniel Libeskind, autorul Muzeului evreiesc din Berlin. Galerile inguste si intunecoase, potenteaza durerea sfasietoare care emana din opera lui Nussbaum.

Getta Neumann

Felix Nussbaum la Yad Vashem

<http://www1.yadvashem.org/yv/en/exhibitions/nussbaum/homepage.asp>

Felix Nussbaum in wikipedia

http://en.wikipedia.org/wiki/Felix_Nussbaum

Osnabrück Felix-Nussbaum-Haus

<http://www.osnabrueck.de/fnh/english/default.asp>